

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

V. Prosequutio superioris probationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

seipſa, quam rationale, ab eoque realiter inadæquatè, ſiue inſtar totius à parte ſua diſtingui: animal enim complectitur, tum rationale, tum etiam cæteras differentias: merito igitur huius diſtinctionis ſeorſim à virtuali à nobis, vt videtur conficta, conuenire eis prædicata contradictoria, cuiusmodi ſunt cognosci, & non cognosci, vnius, & non alterius reddi rationem aliquando.

32 Cæterum tamen hæc ſolutio locum habeat, vbi animal in communi cognoscitur, in cognito rationali: at quid valet, vbi hoc animal prout taleſcitur, ignorato rationali? hoc autem poſterius toties contingere ſolet, ac illud prius: quāuis ergo præciſio animalis in communi à rationali refundi quodammodo poſſit in ſolam eorum diſtinctionem realem inadæquatam, quæ vero eſt huius animalis numero à rationali referri debet in virtualem vtriuſque diſtinctionem: adeoque talis præciſio erit obiectiua, ſiue eiſdem realiter à ſe ipſo. Rurſus, etſi pars cognosci poſſit, non cognito toto, quod conſtituit, at non è conuerſo totum ſine parte, ex qua coaleſcit: vt ergò animal in communi cognoscatur ſine rationali, quid prodeſt, animal ab eo diſtingui inadæquatè, ſeu velut totum à ſua parte? Si à nobis obiectum foret rationale cognosci ſine animali aliquid afferrent aduerſarij, quod ad rem faceret: cæterum nihil tale obieciſimus.

33 Quintò tandem alij reſpondent, animal quidem, ſiue in communi, ſiue in ſingulari ſumptum cognosci, non cognito ex parte obiecti rationali: id tamen non eſſe, præciſindi idem à ſeipſo, ſed cognosci vnum obiectum, & aliud realiter inadæquatè diſtinctum non cognosci: haud enim, inquiunt, animal, haud rationale referuntur eſſentialiter, ſiue iuxta aliorum phraſim tranſcendentaliter ad ſuos effectus, id, quod eis commune eſt cum cæteris omnibus cauſis creatis: quin potius quod animal ſit animal, ac principium ſentiendi, eſt denominatio, partim intrinſeca, partim extrinſeca, & conſiſtens, tum in ipſa hominis ſubſtantia, tum etiam in ſenſationibus poſſibilibus: quod item rationale ſit tale, ac principium diſcurrendi, ei partim intrinſecus, partim extrinſecus, ac, tum à ſubſtantia ſua, tum etiam à diſcurſibus in potentia conuenit: Quo ſit, aliud eſſe, vt dictum eſt, quod cognoscitur, & aliud quod ignoratur, quoties ex parte, vt aiunt, obiecti noticiam habet intellectus animalis, non verò rationalis, in quo quid myſterij?

34 Hæc poſtrema ſolutio ab illa, quæ primo loco poſita eſt in eo diſſert, quod altera ſtatuat, cognito animali, cognosci etiam ex parte obiecti rationale ſecundum omne, quod ei eſt intrinſecum, & eſſentiale ſolumque aliquid extrà eius eſſentiam non cognosci permittat: altera verò contrarium, & omne aliud definiat: aſt in eo conueniunt, quod ambæ ad diuerſa connotata confugiant, & per reſpectum ad ea cognitionem animalis ſine rationali tueantur quocirca impugnationes omnes huius initio capitis poſitæ contra primam ſolutionem aduerſus vltimam hanc omnino procedunt. Namque cum ens in communi à rationali, aut etiam animali præciſinditur, nihil continent hæc quod in ente realiter non claudatur: tum ergo non vnum ſine alio realiter diſtincto cognoscitur, ſed aliquid à ſeipſo præciſinditur obiectiue. Rurſus animal in communi, hoc ipſo, quod ſit aggregatum ex entitate ipſius, & ſenſationibus poſſibilibus cohibet realiter hinnitum, rugitum, & cæteras ſenſationes in particulari; quando ergò cognoscitur ſine hinnibili, rugibili &c. eiſdem ſit à ſeipſo præciſio. Denique ipſa connotata

in communi, cum ſine ſemet in particulari dignoscuntur, idem contingere eſt neceſſe, vt intuenti clarebit.

35 Vltèrius ſecundò, tamenſi ſit probabile, nullam cauſam creatam referri tranſcendentaliter ad ſuos effectus: at contrarium non eſt improbable, imò fortaſſe probabilius, vt in phyſica conſtabit: quidquid autem ſit de rebus à Deo productis, certè alias ab illo produci ad ſuos effectus tranſcendentaliter, ſiue eſſentialiter relatas certiffimè tenendum eſt, vt oſtendatur in loco: in iis autem noſtrum argumentum proponi poſſe eadem vi, & energia: quæ ergò ei eſt adhibita ſolutio, duplici de cauſa fragili innitur fundamento. Tertia quoque adiungi poſſe: nam etiam modo, & in hoc rerum ordine indubitatum eſt, actus intentionales intellectus, & voluntatis, & ſenſuum omnium referri eſſentialiter ad ſua obiecta: quando ergò cognosco viſionem Petri v.g. modò terminari ad albedinem, neſcius, an eadem viſio terminetur ad nigredinem alibi propoſitam, eiſdem viſionis vnam formalitatem, ac terminationem, vt ſic dixerim, ab alia ex parte obiecti præciſindo: hic enim haud eſt recurrere ad diſtinctionem vllam inadæquatam realem.

CAPUT V.

Proſecutio ſuperioris probationis.

36 **C**Vi ſolutiones omnes adhiberi ſolitas, cum reiecerimus ſuprà, hoc reliquum eſt vt in præſenti quaſdam aduerſus illam inſtantias diluamus: ita enim planè conſtabit, magis in ea eſſe momentij, ac plus ponderis, quam arbitrantur aliqui. Prima ergò quorundam inſtantia eſt: ſi quid noſtrum valet argumentum non poſſe animalitatem, & rationalitatem non inuicem virtualiter diſtingui per formalitatem à ſe diſtinctam: & rurſus hanc formalitatem ab vtraque virtualiter diſtingui per aliam formalitatem, & ſic in infinitum. Sequela probatur, quoniam idcirco animal à rationali virtualiter diſtinguitur, & obiectiue præciſinditur, quia poſſum cognoscere aliquid eſſe animal neſcius, an ſit rationale: at poſſum cognoscere animalitatem, & rationalitatem neſcius an diſtinguantur virtualiter: earum igitur diſtinctio virtualis eſt formalitas quaſdam ab eis diſtincta: rurſus hanc formalitatem cognoscere poſſum omnino inſcius, an diſtinguatur virtualiter ab animalitate, & rationalitate per ſeipſam: diſtinguitur ergo ab eis per aliam formalitatem, & ſic abſque vllò fine. Verum reſpondeo, admiſſo proceſſu illo formalitatum infinito. Quod autem non ſit abſurdus, ſed rationi ſatis conſentaneus, ex profeſſo à nobis oſtendendum eſt in metaph. lib. 2. tract. 4. cap. 17. in ſolut. viageſimi quinti argumenti.

37 Secunda aliorum inſtantia ſic habet. Poſſum cognoscere hominem, & neſcire eius definitionem, adeoque non cognoscere, quod ſit animal rationale: & tamen non propterea præciſindo ex parte obiecti hominem ab animali rationali: nihil enim à ſua eſſentia præciſindi obiectiue, aut virtualiter diſtingui ſuſtinet, à ſua, inquam, eſſentia logica: Similiter ergo in præſenti &c. Hæc inſtantia multos turbauit, & à noſtra opinione auulſit. Sed eſt, quantum opinor, ſatis leuis. Namque non poſſum cognoscere hominem quidditatiue ſumptum, quin eum eſſe animal rationale cognoscam, & huius rationem reddere queam, ſi oportuerit: ſolum ergò poſſum

possum dignoscere sine animali rationali hominem attributivae, & accidentaliter sumptum, quatenus nimirum est subiectum accidentium externorum, quæ sunt hominis propria, siue provt habet hominis ora, vocemque, coloremque: sed homo provt subiectum connaturale eiusmodi accidentium, & quatenus animal rationale, siue principium sentiendi, ac discurrendi est virtualiter divisibilis, ac multiplex: Quid ni enim? haud namque contrarij contrarium aliquo probant argumento: haud etiam illud ex nostra sententia colligunt: etenim qui animal hinc, & illinc rationale respectu sensationum, ac discursuum virtualiter distinguimus, eodem profecto iure hominem provt respicit accidentia externa hominis propria a semetipso, quatenus innotetur sensationes simul, ac discursus virtute distinguemus.

38 Instant tertiò alij, vel potius præcedentem instantiam replicant, atque inculcant. Possum cognoscere hominem quidditativae sumptum, hoc est possum scire quempiam habere quidditatem hominis, eamque physica evidentiâ colligere ex collectione proprietatum exteriorum hominis, quæ tota in eum concurrunt; & dubitare tamen, quanam sit illa quidditas, adeoque ignorare, an sit animal rationale. Atqui non possum præscindere obiectivè quidditatem hominis ab animali rationali, aliàs hoc non esset formalissimè quidditas hominis nihil enim omnino est quidditas vlla, quod ab ea virtualiter distinguitur, quo pacto risibilitas non est quidditas hominis, quoniam est ab ea virtualiter distincta.

39 Respondeo, multum esse inter quidditatem hominis implicitè sumptam & explicitè usurpatam: quidditas hominis implicitè sumpta est ea, quatenus cognoscibilis conceptu correspondente huic voci, *quidditas hominis*: quidditas hominis explicitè usurpata est illa, provt cognoscibilis conceptu correspondente huic voci, *animal rationale*. Prior conceptus est confusus, & imperfectus, & quidditatem hominis refert, non immediatè ad accidentia externa hominis propria, sic enim non esset quidditas, aut conceptus primarius hominis, sed attributum, & conceptus secundarius, at mediate tantum, & immediatè ad principium, ac subiectum eorum accidentium, cum quo connectitur, & ex quo colligitur: vel, si maus, dic eum conceptum referre quidditatem hominis ad solas sensationes, & discursus, confusè tamen, & imperfectè. Posterior conceptus est clarus, & perfectus, quidditatemque hominis refert explicitè, & distinctè ad sensationes, & discursus. Quocirca duplici nomine dissidet vna quidditas ab alia: primum in ordine ad cognitionem claram, & obscuram, quarum vna, & aliam alia terminat: deindè in ordine ad sensationes, & discursiones, quas altera immediatè respicit, & in ordine ad accidentia exteriora, quæ sola fortassis altera mediate connotat: aut fortassis etià tertiò dissidens in ordine, què vna ad sensationes, & discursiones clare cognitas, & altera ad illas confusè representatas importat. huiusmodi autem differentia, quibus quidditas hominis implicita fecernitur ab explicita, & è converso, haud sunt solius rationis ratiocinantis, sed etiam ratiocinatæ, siue virtualis, & omnem intellectus operationem saltem actualem anteverrunt: siquidem, quotiescumque duo quædam respiciunt diversa connotata, virtualiter differunt, vt in nostris principiis manifestum. His constitutis dicendum est, quidditatem hominis implicitè sumptam præscindi ex parte obiecti ab animali rationali, quo

sine cognoscitur, ab eoque adeo virtualiter distingui: Cæterum quidditatem hominis explicitè usurpatam cognosci non posse sine animali rationali, ac proinde mirandum non esse, quod ab eo sit virtualiter indistincta.

At arbitrabitur fortasse aliquis, ineptè à nobis distingui virtualiter duplicem quidditatem in homine, vnam implicitam, aliam explicitam: tum, quia vni homini cur vna quidditas, & essentia non sit satis? tum etiam, quia, si virtualiter distinguantur, ordinem prioris, & posterioris necessariò habebunt, sicuti risibilitas, & rationalitas: quæ ergo illarum quidditatum posterior fuerit, erit, & non erit quidditas: erit quidem, quia hoc supponitur: non erit, quoniam quidditas est conceptus primarius, & non secundarius, aliove posterior.

Cæterum nego, ineptam, absurdamve esse virtutalem distinctionem duplicis quidditatis humanæ: Quod enim homo sit vnus, nihil obest: in eo enim nihilominus distingui solet iuxta omnes duplex essentia, altera logica, per quam sit animal rationale, altera physica, per quam corpore, & animo constet. Rursus in Petro quantumvis vno, & singulari triplex essentia à multis assignari consuevit, prima logica, meritò cuius sit animal rationale, secunda physica, munere cuius corpore, & animo coalescat, tertia metaphysica, siue iuxta aliorum phrasim, eamque meliorem, indoctrinalis, beneficio cuius sit hoc animal rationale.

Iam in eo, quod posteriori loco obiicitur, haud est plus ponderis, seu momenti. Cur enim vtrique quidditas simul esse nequeant? cur non ita habeant, sicuti partes continui, quarum neutra est prior ordine naturæ, quam alia, neutra aliàs causa? cur quemadmodum essentia physica & essentia logica sunt simul, & vtralibet in suo genere prima, quin prius sit homo v. g. animal rationale, quam constet corpore, & animo, quin etiam prius coalescat corpore, & animo, quam sit animal rationale? ita similiter quidditas eius implicita, & explicita simultatem sortiri nequeant, planè, vt vna nequaquam sit prior, aliavè posterior? Propterea autem rationalitas, & risibilitas ordinem prioris, ac posterioris mutuo servant, quoniam altera earum connotat accidentia naturæ ordine priora, & altera accidentia è contrario naturæ ordine posteriora: prius enim natura est, te cognoscere notitia piritali, & sensitiua, quod rides, quam illud risui habere, eove affectus genere tangi. Quæ quidem ratio non procedit in vtrique quidditate à nobis assignata, nec alteram alteri natura præcedere ostendit: Quinimò oppositum est perquam ostensu facile.

Namque si vtrique quidditas easdem sensationes, ac discursiones connotat, tamen non eodem modo eademve claritate, & distinctione; non erit profecto, cur non simul esse debeant. Quod, si altera solum eas connotat, altera verò eas immediatè non connotat, sed, vel proprietatem aliquam physicè essentialem homini, eiusque respectum radicalem ad accidentia externa hominis propria, vel certè solam cognitionem illam confusam, quæ huic voci *quidditas hominis*, responderet, haud etiam est, cur ambæ simul esse non possint, ac non debeant: nec enim quidditatem implicitam posteriorem esse oportet explicita, nisi propterea, quod accidentia aliqua naturæ ordine posteriora respiciat: at nulla eiusmodi intuetur: siue enim respiciat formalitatem aliquam homini intrinsecam, & eandem, id est respectum radicalem ad accidentia externa, hic respectus non est posterior sensationibus, ac discursibus;

bus: siue respiciat solam cognitionem confusam huic voci, *quidditas hominis* respondentem, hæc cognitio non est posterior sensationibus, ac discursibus per se loquendo, ac suapte natura, cum prius cognosci possit aliquem habere quidditatem hominis, qualis qualis sit, quam cognoscatur, eum sentire, aut discurrere, aut etiam, quam actu sentiat, vel discurrat. De quidditate autem explicita hominis, quod non debeat esse posterior ea, quam vocamus implicitam, & est sponte sua indubium, nec aduersarios crediderim id negaturos.

44 Ex his, quæ differuimus colliges primò, quotiescunque idem realiter non eadem, sed diuersis cognitionibus cognoscitur, hoc ipso obiectum huius cognitionis esse distinctum virtualiter ab obiecto alterius: Quare cum nunc cognosco hominem, & postea eum simili cognitione, & non maiori, sed eadem claritate cognosco, mihi aliud, & aliud virtualiter obiectum obuersi: Quatenus autem cum hoc cohæret, quod vna cognitio cognoscat propriè, & simpliciter id ipsum, quod cognoscitur per aliam, media scilicet alia formalitate, in loco exposuimus. Probatur verò sequela: namque quidditas hominis implicita, & prout confusè cognoscibilis eo ipso distinguitur virtualiter à quidditate hominis explicita, & prout clare cognoscibili: quidni ergo quævis res mundi, quantumlibet indiuisa appareat, virtualem tamen sectionem, & partitionem admittat propter respectum ad diuersas cognitiones, quibus obicitur.

Colliges secundò, nullam omnino præcisionem esse mere formalem, nullam, quæ non sit quodammodo obiectiua. Etenim præcisio obiectiua, tum locum habet, quando obiectum vnius cognitionis virtualiter distinguitur ab obiecto alterius: formalis verò, siue actualis præcisio, quando obiectum vnius, & alterius cognitionis est virtualiter idem, solæque cognitiones, siue actus distinguuntur ac præscinduntur inuicem. Atqui repugnat obiectum vnius, & alterius cognitionis virtualiter non distingui, vt nuper statuius: Quocirca haud impune euadunt aduersarij: sicut enim ipsi nullam præcisionem non formalem concedunt, ita nos nullam non obiectiuam agnoscimus.

46 Colliges tertio perperam, & absque vllò fundamento distingui ab aduersariis nostris distinctionem rationis, huius vtique operatione factam in eam, quæ habet fundamentum in re, & eam, quæ tali caret fundamento: qualis enim cunque distinctio rationis, ac præcisio per intellectum facta habet in re cognita, ac præcisio fundamentum distinctionis virtualis, quo vix aliud maius excogitari potest. Colliges consequenter quartò, malè distingui ab aduersariis distinctionem rationis non sine eius actuali consideratione factam in distinctionem rationis ratiocinantis, & distinctionis ratiocinatæ: namque distinctio, quam intellectus cogitans facit, rationis ratiocinantis non esse non potest, vt vel ex sola terminorum apprehensione liquet. Deinde altera distinctio harum dicitur ab aduersariis habere fundamentum in re cognita, & altera eo carere: hoc autem ex vano dici perspicuum erit ei, qui superiori collectione dicta perpenderit.

47 Colliges quinto, formata interius hac propositione, *homo est homo*, subiectum eius, & prædicatum primò intentionaliter sumpta non distingui vllatenus: eadem enim connotata, tam implicitè, quam explicitè respiciunt: cæterum secundò intentionaliter sumpta virtualiter dissident: quando-

quidem homo, vt subiectum, idemque vt prædicatum aliam, aliamque mentis apprehensionem terminat. Discrimen autem huius propositionis, *homo est homo*, & huius *homo est animal rationale*, ac ratio, cur prior sit identica, secus posterior, est in proclui: nam principid subiectum, ac prædicatum prioris eadem omnino connotata, eodemque modo respiciunt, nec non etiam similes cognitiones terminant: cæterum subiectum, & prædicatum posterioris fortassis non eadem connotata, aut certè non eodem modo respiciunt; dissimiles etiam valde cognitiones, & non paris, sed inæqualis claritatis terminant: plus ergò differunt termini prioris, quam posterioris, adeoque altera earum identica, & altera formalis dici poterit.

48 Sextò tandem colliges, nomina synonyma ita idem realiter significare, vt aliud, aliudque virtualiter iis correspondeat: cur enim interius diuersimodè cognosci, haud sine obiecti cogniti multiplicitate virtuali eueniat, & significari etiam exterius, ac nominari diuerso sono virtualem pluralitatem in re nominata, ac significata non arguat? Cæterum hoc non obstante synonymia vocum à nobis de medio non tollitur: ea enim nomina synonyma erunt, non quæ obiectum etiam virtualiter idem significant, sed quorum obiecta, non aliam habent diuersitatem, quam quæ eis ab ipsis nominibus contingit, seorsim verò ab his sunt omnino indistincta: sic, vt vnum nomen eandem cognitionem, eandemque rem cognitam significet, quam aliud etiam synonymum refert; eandem, inquam si quævis alia connotata, præter ipsa nomina respiciamus.

CAPVT VI.

Alia denique probatio præcisionis obiectiue.

49 **Q**Uæ sic habet. Distinctio rationis ratiocinatæ, distinctio rationis ratiocinantis diuersæ rationis sunt, & altera ab altera distinguitur: hæc diuersitas in eo solo collocari potest, quod prior ex parte obiecti præscindat, secus verò posterior; aut, si, quod probabilius est, iuxta dicta cap. præcedenti, nulla distinctio facta per intellectum non præscindit ex parte obiecti, in eo solo id discriminis situm esse potest, quod distinctio rationis ratiocinantis sit ea, quam intellectus facit præscindendo obiectiue vnum conceptum ab alio secum identificato, rationis verò ratiocinatæ virtualis intrinseca, siue fundamentum præcisionis obiectiue, & quorumuis aliorum prædicatorum contradicentium.

50 Verum Aureolus in 1. distinct. 8. quæst. 3. Okamus & Gabriel in 1. distinct. 2. quæst. 1. Gregorius in 1. distinct. 8. quæst. 2. art. 2. Major ibidem quæst. 1. & plures alij nominales respondent, negata prorsus distinctione rationis, adeoque eius in distinctionem rationis ratiocinantis, & distinctionem rationis ratiocinatæ partitione, quippè quam, vt dictum est, putant esse de subiecto non supponente.

51 Sed præter distinctionem realem admittendam etiam esse distinctionem rationis, tuentur B. Thomas in 1. distinct. 2. quæst. 1. art. 2. & 3. & q. 7. de verit. art. 6. & opusculo 9. quæst. 1. 2. & 3. Caietanus in opusculo de ente & essentia cap. 6. quæst. 12. Henricus quodlibeto 5. quæst. 1. & quodlib. 13. quæst. 1. Ni phus